

4. Жовнір М. М. Коучинг-технології на заняттях мовного циклу: до питання впровадження і контролю навчальних досягнень студентів / М. М. Жовнір // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : матеріали науково-практичної конференції, Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава : ВДНЗУ "УМСА", 2018. – С. 91–93.
5. Киянка В., Шаповал Т. Ресурси мережі інтернет як складова дистанційного навчання. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Львів: Вид-во ЛНАМ, 2013. Вип. 24. С. 103–110.
6. Кочан І. Нові освітні технології в практиці викладання української мови як іноземної. Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. Л., 2008. Вип. 3. С. 14–20.
7. Лещенко Т. О. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак.–Мелітополь:МДПУ ім.Б. Хмельницького, 2016. – С. 250–253.
8. Лещенко Т. О. Шляхи удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 11-12 жовтня 2018 р. – Чернівці, 2018. – С. 111–113.
9. Лещенко Т. О., Жовнір М. М. Технологія подкастингу як засіб набуття іноземними студентами-медиками лінгвокультурознавчої компетентності. Інформаційні технології і засоби навчання. 2021.84(4). С. 49–64.
10. Лещенко Т. О. Продуктивність електронного сервісу Kahoot під час вивчення предмета «Українська мова як іноземна» у закладі вищої медичної освіти / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 19 березня 2020 р.). – Полтава, 2020. – С. 124–127.
11. Романюк С. Дистанційне навчання іноземної мови: порівняльний аналіз сучасних платформ та онлайн-сервісів. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. 2016. № 1. С. 318–325.
12. Терещук С. Технологія мобільного навчання: проблеми та шляхи вирішення. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Вип. 138. С. 178–180.
13. Шевченко О. М. Застосування мультимедійних технологій на заняттях з української мови як іноземної / О. М. Шевченко // Новітні педагогічні технології у викладанні мов іноземним студентам : матеріали Міжнар. наук.-метод. семінару (м. Харків, 25 лютого 2021 р.).– Харків : ХНАДУ, 2021. – С. 195–199.
14. Шевченко О. Інноваційні методи та сучасні інформаційні технології у навчанні української мови іноземних студентів. Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. Полтава, 2020. С. 256–258.
15. Шевченко О. Педагогічні умови підготовки іноземних студентів-медиків у процесі вивчення української мови. Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. Інст. пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2019. (20). С. 178–187.
16. Цуркан М. Методологічні підходи до навчання української мови як іноземної в закладах вищої медичної освіти. Освітологічний дискурс. 2020. № 1 (28). С. 106–117.
17. Traxler J. Defining mobile learning. IADIS International Conference Mobile Learning. 2005. P. 261–266.
18. Utku K., Durmus K., Suleyman A. Y. An Augmented Reality based Mobile Software to Support Learning Experiences in Computer Science Courses. Procedia Computer Science. 2013. Vol. 25. P. 370–374.

ЗНАЧЕННЯ І ПРОЦЕДУРА ВИЗНАННЯ В УКРАЇНІ ДОКУМЕНТІВ ПРО ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ, ЗДОБУТИХ У ІНОЗЕМНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Липій Є.А., Харченко Т.О.

Полтавський державний медичний університет

Публікація актуалізує процедурні питання легалізації медичної освіти в Україні як елемент інтеграції в сучасне міжнародне освітнє середовище, яку не можна розглядати поза загальноправовими проблемами суспільства й держави. Робота містить огляд чинних нормативно-правових актів, які розкривають сутність проблеми нострифікації, зокрема «Конвенції про визнання навчальних курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах європейського регіону» 1979 р.

Ключові слова: медична освіта, міжнародний освітній простір, інтеграція, глобалізація, документи про вищу освіту.

The publication updates the procedural issues of the legalization of medical education in Ukraine, as an element of integration into the modern international educational environment, which cannot be considered outside the general legal problems of society and the state. The work contains an overview of current legal acts that reveal the essence of the Nostrification problem, in particular, the 1979 Convention on the Recognition of Educational Courses, Higher Education Diplomas and Academic Degrees in the States of the European Region.

Keywords: medical education, international educational space, integration, globalization, higher education documents.

Популярність і визнання в усьому світі фахівців, яких було підготовлено національною системою вищої медичної освіти, важко переоцінити. Цьому факту, зокрема, сприяють і досягнення сучасної науки і техніки в Україні, завдяки чому українські вищі медичні навчальні заклади протягом багатьох десятиріч готують професіоналів, які працюватимуть на престиж своєї країни й за її межами. Важливою перевагою української медичної освіти також є й порівняно невисока вартість навчання. Чільне місце серед чинників, що сприяють зацікавленню іноземців медичною освітою в Україні, є також всесвітнє визнання української освіти.

Взаємодія між державами світового співтовариства у сфері освіти і науки різнобічна. Підтвердженням цьому слугують різноманітні форми співпраці між фахівцями в галузі медицини.

У зв'язку із загостренням російської агресії на території України протягом поточного року цьогорічні абітурієнти вимушені були покинути місця свого постійного проживання й вирушити задля отримання тимчасового захисту до країн, які є партнерами України не лише у військово-політичних відносинах, а і в освітній галузі. Безумовно, такий

крок, здебільшого, вимушений і зумовлений реальними чи потенційними безпековими ризиками перебування на певних територіях нашої держави. Війна в Україні стала викликом для більшості цивілізованих демократичних країн світу. Саме тому шляхом подолання кризи стала всеосяжна підтримка українців у світі. Не винятком є й освітнє середовище. Адже ті українці, які планували здобуття вищої медичної освіти на території України, тепер вимушені навчатися за її межами. Розмаїття освітніх послуг, доступних українцям за кордоном, вражає. Проте зрозуміло й те, що більшість фахівців повернуться до України після проходження всіх доступних рівнів професійної підготовки лікарів і після стабілізації ситуації, що склалася на Батьківщині.

Відтак, незабаром постане питання щодо визнання документів про вищу медичну освіту. Тому необхідним є своєчасне витлумачення цього питання в освітньому середовищі.

В Україні визнання документів про вищу освіту, вчені звання й наукові ступені, що видаються органами атестації інших країн, відбувається шляхом надання відповідними органами державної влади таких академічних і/або професійних прав, які мають власники документів України про вищу освіту, вчені звання й наукові ступені. Це не тільки визнання еквівалентності документів про освіту з погляду їхньої ідентичності, а ще й підтвердження рівнозначності порівнюваних стандартів освіти на юридичному міжнародному рівні.

Визнання, порівнянність документів іноземних держав і видача свідоцтва здійснюються на підставі заяви власника документів або зацікавленого органу. Нострифікація атестатів, виданих громадянам України, що засвідчують факт присвоєння вчених звань, еквівалентних вченим званням професора і доцента України, здійснюється Міністерством освіти і науки України на підставі укладених міжнародних угод і конвенцій про взаємне визнання вчених звань, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України. Переатестація наукових і науково-педагогічних працівників — громадян України, які мають наукові ступені, присуджені їм у інших країнах, проводиться Міністерством освіти і науки України за клопотанням організації, де працює здобувач, із поданням документів за переліком, визначеним цією комісією. Переатестація наукових і науково-педагогічних працівників — громадян України, які мають вчені звання, присвоєні їм в інших країнах, проводиться Міністерством освіти і науки України за клопотанням організації, в якій працює здобувач, із поданням документів відповідно до переліку, визначеного Міносвіти [1].

Питання про переатестацію розглядаються вченими радами на підставі встановлення факту еквівалентності атестаційних критеріїв, застосовуваних у іншій країні, чинним в Україні нормативним положенням про присвоєння вченого звання професора або доцента. Необхідною умовою постановки питання про переатестацію є заміщення даним працівником однієї з посад, що дасть змогу претендувати на присвоєння відповідного вченого звання за порядком, установленим у державних закладах освіти України. За дотримання вказаних умов після закінчення календарного року роботи здобувача на даній посаді вчена рада має право виходити з клопотанням про його переатестацію. У випадках, коли доцільно знову визначити рівень професійної кваліфікації працівника, який має присвоєне йому раніше вчене звання професора або доцента, у зв'язку зі зміною профілю чи галузі його науково-педагогічної діяльності чи з огляду на обставини, що склалися й зумовлюють таку потребу, це питання розглядається в порядку поновлення атестування.

Відповідно до положень, визначених Конвенцією про визнання навчальних курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах європейського регіону 1979 р., визнання свідоцтва, диплома або ступеня з метою початку чи продовження навчання у вищій школі дає його власникові можливість вступу до вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ будь-якої держави так само, як коли б він був власником диплома, звання або ступеня, порівнянних із тими, що їх одержано в даній договірній державі. Таке визнання не звільняє власника іноземного свідоцтва, диплома або ступеня від необхідності виконувати умови (крім умов, що стосуються наявності диплома), які можуть бути потрібними для вступу до даного вищого навчального закладу або даної науково-дослідної установи приймаючої держави.

Правове регулювання процедури нострифікації здійснюється на основі Конвенції про визнання навчальних курсів, дипломів про вищу освіту і вчених ступенів у державах європейського регіону 1979 р. і Конвенції про визнання кваліфікацій із вищої освіти в європейському регіоні 1997 р. В Україні процедура визнання документів про вищу освіту визначається, серед іншого, і Порядком визнання здобутих у іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України № 504 від 5 травня 2015 року.

Ключове питання процедури визнання документів про вищу освіту – це перелік органів, які наділені відповідними повноваженнями. Зупинимося на цьому питанні детальніше. Процедура визнання в Україні документів про здобуття в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти здійснюється такими компетентними органами з визнання:

1) закладом вищої освіти – із метою зарахування Власника на навчання для здобуття освіти і/або призначення на посаду наукового чи науково-педагогічного працівника до цього закладу вищої освіти. Рішенням закладу вищої освіти про визнання підтверджується право Власника претендувати на вступ, продовжувати навчання або здійснювати професійну діяльність у цьому закладі вищої освіти, про що видається Свідоцтво;

2) МОН – із метою зарахування Власника на навчання для здобуття освіти в закладах вищої освіти України і/або здійснення професійної діяльності в Україні. Рішенням МОН про визнання підтверджується право Власника претендувати на вступ, продовжувати навчання і/або здійснювати професійну діяльність в Україні, про що видається Свідоцтво [2].

Процедура визнання документа про вищу медичну освіту має такі складові:

1) верифікація документа і/або додатка до нього, а в разі необхідності – верифікація документів про попередню освіту;

2) перевірка статусу освітньої установи, освітнього провайдера і/або програми, за результатами якої видано документ про вищу медичну освіту;

3) оцінка кваліфікації або періоду навчання, зазначеного в документі, та встановлення їхньої відповідності освітньому чи освітньо-професійному ступеню в Україні, академічних і/або професійних прав.

Список використаної літератури

1. Березовська С. В. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2002. — Т. 4 : Н — П. — 720 с. — ISBN 966-7492-04-4. URL: <https://leksika.com.ua/19740122/legal/nostrifikatsiya>
2. Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.05.15 р. № 504. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0614-15#Text>

**КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «НАДНИРКОВІ ЗАЛОЗИ»
НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ**

**Лисаченко О.Д., Шепітько В.І., Борута Н.В., Стецук Є.В., Пелипенко Л.Б.,
Вільхова О.В., Скотаренко Т.А., Волошина О.В.**

Полтавський державний медичний університет

Сучасна модель лікаря відображає ступінь його фаховості й готовності до виконання професійних обов'язків, тому розробка нових і вдосконалення чинних технологій навчання дозволять привести у відповідність якість навчальної діяльності кафедр медичних ЗВО і підвищити рівень професійної компетентності майбутніх фахівців.

Ключові слова: здобувачі освіти, гістологія, цитологія та ембріологія, надниркові залози.

The modern model of a doctor reflects the degree of his professionalism and ability to perform professional duties. In this manner the development of new and improvement of existing teaching technologies will bring the quality of educational activities of medical departments of IHE into congruence and increase the level of professional competence of future specialists.

Keywords: education seekers, histology, cytology and embryology, adrenal glands.

Чинна система викладання дисциплін не завжди відповідає вимогам, які висуває сучасне життя до випускників медичних ЗВО. Виникає низка гострих протиріч між традиційною системою медичної освіти й новими вимогами, спрямованими на встановлення паритету в реалізації ідей глобалізації та національних особливостей медичної освіти; наповнення наявних підручників і навчальних посібників сучасними методами досліджень, стрімким розвитком медичної діагностики й терапії; традиційним змістом і методикою навчання й новими вимогами до рівня професійних знань, умінь, практичних навичок та інтелекту лікаря; реальними можливостями здобувачів-першокурсників засвоювати матеріал за допомогою традиційних методик і необхідністю інтенсифікації навчального процесу для теоретичного і практичного насичення змісту предметів [1].

Підвищення якості підготовки медичних фахівців потребує постійного вдосконалення професійної підготовки на рівні «викладач-здобувач» у межах кожної навчальної дисципліни й вимагає конкретного освітнього результату.

Гістологія, цитологія та ембріологія – це фундаментальна дисципліна, яка вивчає мікроскопічну й ультрамікроскопічну будову структур людського організму, їхній розвиток і зміни в різних умовах життєдіяльності. Підвищення ефективності вивчення дисципліни ґрунтується на інтеграції інформації з гістології зі знаннями інших теоретичних дисциплін. Зміст навчання орієнтується на компетенції, що формуються за рахунок моделювання ситуацій професійної діяльності (використання ситуаційних задач), візуалізації навчальної інформації (вивчення гістологічних препаратів) і використання традиційних та інтерактивних методів вивчення дисципліни.

Знання будови, функцій і особливостей розвитку надниркових залоз, засвоєні на практичному занятті з відповідною темою, закладають підґрунтя для подальшого вивчення споріднених тем на кафедрах клінічного профілю й необхідні майбутнім медикам усіх спеціальностей, особливо ендокринологам. Актуальність вивчення цієї теми полягає в тому, що наднирники є важливими залозами внутрішньої секреції, функції яких пов'язані з регуляцією всіх видів обміну, перебігом запальних процесів, забезпеченням стрес-реакцій організму тощо. Здобувачі освіти навчаються систематизувати дані про загальну організацію й функції надниркових залоз, особливості їхнього розвитку, можливі порушення функцій, морфологічні структури й дію гормонів. Студенти опановують уміння визначати на гістологічних препаратах клітинні елементи кіркової й мозкової речовин, диференціювати епінефроцити й норепінефроцити, описувати морфологічні особливості зон кіркової речовини. Знання будови наднирників у нормі необхідні для встановлення можливих змін у організмі людини й виявлення захворювань, пов'язаних із патологіями цієї залози і зміною рівня її гормонів.

Навчально-методичне забезпечення практичних занять кафедри охоплює силабуси, альбоми-практикуми, навчальні посібники. Поточний контроль знань здобувачів відбувається шляхом усного опитування й комп'ютерного тестового контролю з використанням веб-сервісу Google Classroom і програми «Айрен».

Розглянемо тести з теми «Надниркові залози» на прикладі завдань, що характеризують особливості будови й функцій однієї із зон кори наднирників – пучкової. Для комп'ютерного тестування програмою «Айрен» використано ситуаційні задачі з бази ліцензійного іспиту «Крок 1», які містять одну правильну відповідь. Приклад ситуаційної задачі з цієї теми: «Хворому тривалий час вводили високі дози гідрокортизону, унаслідок чого відбулася атрофія однієї із зон наднирників. Яка це зона?» *пучкова; клубочкова; сітчаста; клубочкова й сітчаста.

Розглянемо приклади створених у програмі Google Classroom тестів, які містять три блоки завдань: тести I, II, III рівнів складності. На тести I рівня потрібно відповісти «правильне» чи «неправильне» дане твердження. Приклад такого тесту: «Ендокриноцити пучкової зони наднирників під впливом гормону аденогіпофіза АКТГ продукують глюкокортикоїди. Укажіть, чи правильно це твердження» *так; ні.

У другому блоці завдань містяться тестові завдання II рівня двох типів. У першому завданні мають кілька правильних відповідей, наприклад: «Досліджується гістологічний препарат надниркової залози. Розташовані пара-